

STALNA MISIJA REPUBLIKE HRVATSKE
PRI UREDU UJEDINJENIH NARODA I
DRUGIM MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA
ŽENEVA

No. 50/23

Stalna misija Republike Hrvatske pri uredu Ujedinjenih naroda u Ženevi iskazuje uvažavanje Uredu Visokog povjerenika za ljudska prava, Odsjek za predstavke, i, u odnosu na zajedničku komunikaciju Posebnih procedura (REF: AL CRO 1/2022) od 24. studenog 2022., ima čast proslijediti odgovor Vlade Republike Hrvatske.

Stalna misija Republike Hrvatske pri uredu Ujedinjenih Naroda u Ženevi koristi priliku ponoviti iskaz najdubljeg poštovanja Uredu Visokog povjerenika za ljudska prava, Odsjek za predstavke

31. siječnja 2023.

ODGOVOR REPUBLIKE HRVATSKE NA ZAJEDNIČKU KOMUNIKACIJU ODSJEKA ZA PREDSTAVKE,
REFERENCE No: AL CRO 1/2022.

U odnosu na komunikaciju pod prethodno navedenim brojem, Odsjeka za posebne postupke Vijeća za ljudska prava UN-a, glede slučaja Mirele Čavajde, Republika Hrvatska želi izjaviti sljedeće:

Tvrđenje o nedostupnosti postupaka medicinski indiciranog prekida trudnoće nakon 22. tjedna trudnoće u cijelosti su neistinite. U razdoblju od 2019. do 2022. izvršeno je 46 takvih zahvata u Republici Hrvatskoj.

Uzimajući u obzir medicinsku kompleksnost postupka prekida trudnoće i zakonskih odredbi u tom području, Hrvatsko društvo za perinatalnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora pokrenulo je aktivnosti vezane uz usvajanje ekspertnog mišljenja, odnosno donošenje uputa za procedure prekida trudnoće kako bi se unaprijedilo ovo područje zdravstvene skrbi za žene.

Što se tiče specifičnog slučaja pacijentice Mirele Čavajde i zdravstvene inspekcije Ministarstva zdravstva, zdravstvene inspekcije provedene su u Sveučilišnoj bolnici Sveti Duh, Sveučilišnom bolničkom centru Sestre milosrdnice, Sveučilišnoj bolnici Merkur i poliklinici *Dr. Ulla Marton*. Njima su utvrđeni proceduralni propusti u Sveučilišnoj bolnici Sveti Duh i Sveučilišnom bolničkom centru Sestre milosrdnice koje se isključivo odnose na upućivanje pacijentice na drugostupanjsku komisiju Sveučilišnog bolničkog centra Zagreb. Posljedično, donesene su dvije odluke o mjerama koje se trebaju poduzeti za Sveučilišnu bolnicu Sveti Duh i Sveučilišni bolnički centar Sestre milosrdnice te jedan prijedlog za podizanje optužnice koji je rezultirao odlukom prekršajnog suda protiv bolnice Sveti Duh kao institucije i protiv odgovorne osobe. U međuvremenu, Sveučilišna bolnica Sveti Duh uložila je žalbu na presude i postupak još nije okončan.

Bez obzira na utvrđene proceduralne propuste, pacijentici je osigurana sva raspoloživa zdravstvena usluga unutar okvira liječničke profesije i zakonskih odredbi u Republici Hrvatskoj. Važno je napomenuti kako je u ožujku 2021. Ministarstvo zdravstva ovlastilo Sveučilišni bolnički centar Zagreb da osnuje drugostupanjsku komisiju koja, sukladno Zakonu o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece, donosi odluke s ciljem osiguravanja prava žena i njihovih žalbi na prvostupanjske odluke. Stoga je i u ovom slučaju, slijedom žalbe pacijentice Čavajda, koja je podnesena 9. svibnja 2022., Sveučilišni bolnički centar Zagreb sazvaio sjednicu drugostupanjske komisije dva dana kasnije, znači 11. svibnja 2022., kako bi se dobila cjelovita klinička slika djeteta i slijedom toga donijela primjenjiva odluka u skladu s profesijom i zakonskim okvirom.

Unatoč izraženom javnom i političkom pritisku tijekom donošenja drugostupanjske odluke, donesena je odluka utemeljena u medicinskoj znanosti, a u okvirima hrvatskog zakonodavstva i pacijentici je odobreno pokrivanje troškova prekida trudnoće izvan Republike Hrvatske, na teret HZZO_a jer se odlučila za drugu vrstu postupka, onu koja se ne izvodi u Hrvatskoj.

Treba se usto naglasiti kako je Ministarstvo zdravstva na vrijeme obavijestilo sve zdravstvene institucije o svojoj odluci davanja ovlasti Sveučilišnom bolničkom centru Zagreb da osnuje drugostupanjsku komisiju kako bi se mogli rješavati slučajevi žalbi na prvostupanjske odluke kao što je ovaj ili slični njemu. Ministarstvo će nastaviti inzistirati na tome da svi voditelji bolnica i osoblje ispunjava sve propisane im dužnosti na savjestan i odgovoran način te da tako svakom pacijentu pruže medicinsku i zdravstvenu skrb sukladno iskazanim potrebama i zakonskom okviru.

Činjenica je da je Ministarstvo zdravstva državno administrativno tijelo koje, u skladu sa zakonskim odredbama, zaprima i odgovara na zamolbe i prigovore te nudi pomoć građanima kako bi ostvarili svoja prava u području zdravstvene zaštite. Stoga ne čudi i nije neobično da je ministar Vili Beroš pružio istu priliku pacijentici Čavajda kako bi stekao cjelovit uvid u slučaj i ponudio joj podršku u osiguravanju primjerene zdravstvene skrbi.

Sukladno Zakonu o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece, sustav bolničke zdravstvene skrbi organiziran je na takav način da su zdravstvene institucije ovlaštene za izvođenje postupaka prekida trudnoće dužne osigurati tu uslugu. Dostupnost postupka prekida trudnoće osigurana je u svim bolnicama Republike Hrvatske. Provodi ga osoblje institucije ili se potpisivanjem ugovora s vanjskim liječnikom osigurava ova usluga, a moguće je uputiti pacijenticu u drugu ustanovu s kojom je potpisan ugovor o suradnji.

Ukoliko liječnik ginekolog izjavi prigovor savjesti, dužan je o tome izvijestiti pacijenticu, mora to unijeti u svoj specijalistički izvještaj i bolničku evidenciju, a pacijenticu mora uputiti drugom liječniku iste specijalizacije u istoj bolnici. U slučajevima kad upravitelj bolnice nije u mogućnosti osigurati prekid trudnoće u svojoj bolnici koje će izvesti zaposlenici, dužan je angažirati vanjskog suradnika, specijalista za ginekologiju i porodništvo. U slučaju velikog broja liječnika s iskazom prigovora savjesti, bolnice sklapaju ugovore o vršenju prekida trudnoće na isti način kako to čine u slučajevima nedostatnih uvjeta za pružanje drugih usluga i aktivnosti. Istovremeno, važno je naglasiti da se liječnikov prigovor savjesti i ženino zakonsko pravo na prekid trudnoće te konkretan prekid trudnoće međusobno ne isključuju pa zdravstvene institucije moraju osigurati uvjete za ostvarenje oba prava.